

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е

София, 26 ноември 2024 г.

Конституционният съд в състав:

Председател: Павлина Панова

Членове: Надежда Желепова
Атанас Семов
Красимир Влахов
Янаки Стоилов
Соня Янкулова

Борислав Белазелков
Десислава Атанасова
Галина Тонева
Сашо Пенев
Невин Фети

при участието на секретар-протоколита Десислава Пенкова разгледа в закрито заседание на 26.11.2024 г. конституционно дело №36/2024 г., докладвано от съдия Соня Янкулова.

Производството е по чл. 149, ал. 1, т. 7 във връзка с чл. 66 от Конституцията на Република България във фазата на произнасяне по допустимост по чл. 19, ал. 1 от Закона за Конституционен съд (ЗКС).

Делото е образувано на 14.11.2024 г. по искане на 50 народни представители от 51-ото Народно събрание за установяване на незаконността на изборите за народни представители в 51-то Народно събрание, произведени на 27.10.2024 г., обявени с Решение №3972-НС от 30.10.2024 г. и с Решение №3998-НС от 31.10.2024 г. на Централната избирателна комисия.

Искането за установяване на незаконността на изборите за народни представители е мотивирано с твърдения за: 1) нарушения и престъпления

против политическите права на гражданите; 2) нарушения, „свързани с изготвянето и предаването на изборителните протоколи“ от секционни изборителни комисии; 3) нарушения, „свързани с невключено/неработещо/невярно заснемащо видеонаблюдение при броенето в изборните секции“; 4) „многобройни проблеми с машинното гласуване“; 5) „разминавания между данните във флашките и изборителните протоколи“; 6) нарушения, „свързани с данни за общия брой гласоподаватели и броя на българските граждани“; 7) смяна на членове на секционни изборителни комисии в деня за размисъл и в изборния ден.

Вносителят сочи, че „всички изборни нарушения следва да бъдат разглеждани както поотделно, така и в своята съвкупност, като бъде извършен задълбочен анализ на техния сумарен ефект върху възможността да бъде упражнен контрол върху изборния процес и изборния резултат“, защото „дори манипулирането на само няколко десетки гласа влияе решително върху изборните резултати и пряко върху броя на политическите партии, които влизат в Народното събрание“. За нарушения и престъпления срещу политическите права на гражданите вносителят се позовава на подаден до компетентните органи сигнал на 18.10.2024 г. и анализ на изборните резултати от секционните изборителни комисии, предмет на сигнала. Изброява различни нарушения на изискванията при изготвянето и предаването на протоколите от секционните изборителни комисии, които обосновава с анализ на изборните резултати в определени секции в изборите за народни представители в 50-ото и в 51-ото Народно събрание. За нарушения на чл. 272 ИК – видеонаблюдение в реално време и видеозаснемане след обявяването на края на изборния ден в секционните изборителни комисии при преброяването на гласовете и съставянето на протокола – сочи и конкретни изборителни секции – 010200002; 010200003; 0101000022; 010200007; 010200008; 010200014; 010200015; 0111100031. За останалите твърдени нарушения се позовава на публично достъпни анализи

на резултатите от изборите за народни представители за 50-ото и за 51-ото Народно събрание.

Вносителят прави доказателствени искания за назначаване на експертизи, предоставяне на информация и разпит на свидетели.

Конституционният съд, за да се произнесе по допустимостта на искането, взе предвид следното:

Искането е направено от субект на инициатива по чл. 150, ал. 1 от Конституцията – 50 народни представители от 51-ото Народно събрание.

Предмет на искането е произнасяне по законността на изборите за народни представители в 51-ото Народно събрание. Законността на изборите за Народно събрание може да бъде оспорена пред Конституционния съд по реда, определен със закон, т.е. компетентен да се произнесе по оспорването е Конституционният съд – чл. 149, ал. 1, т. 7 във връзка с чл. 66 от Конституцията.

Искането отговаря на изискванията на чл. 17, ал. 1 ЗКС и на чл. 18, ал. 1 и 4 от Правилника за организацията и дейността на Конституционния съд (ПОДКС) и е отправено до Конституционния съд след сезиране на народните представители с оспорване от трима кандидати за народни представители в изборите за 51-ото Народно събрание, което е в съответствие с установеното в чл. 305, ал. 1 ИК.

Искането е направено в срока по чл. 17, ал. 4 ЗКС, съответно в срока по чл. 305, ал. 2 ИК. Съгласно двете разпоредби субектите по чл. 150, ал. 1 от Конституцията могат в 15-дневен срок от обявяването на решението с резултатите от изборите от Централната избирателна комисия да сезират Конституционния съд с мотивирано искане да се произнесе по законността на изборите за народни представители. Централната избирателна комисия обяви резултатите от гласуването и разпределението на мандатите в 51-ото Народно събрание с Решение №3972-НС от 30.10.2024 г. и обяви избраните народни представители в 51-ото Народно събрание с Решение №3998-НС от 31.10.2024 г.

Конституционният съд не се е произнасял с решение или определение за недопустимост по искане с посочения предмет, поради което не е налице отрицателната процесуална предпоставка по чл. 21, ал. 6 ЗКС.

По изложените съображения Конституционният съд приема, че искането следва да бъде допуснато за разглеждане по същество.

Конституционният съд, за да се произнесе по направените в искането доказателствени искания, съобрази следното:

Вносителят иска Съдът да задължи всяка районна изборителна комисия „да представи данни за броя случаи на установени проблеми с машинното гласуване и характера на проблема“, както и „данни за броя граждани, които са гласували със заместващи бюлетини“. Съгласно чл. 62, ал. 1 ИК районните изборителни комисии осъществяват правомощията си за срока от деня на назначаването им (не по-късно от 50 дни преди изборите – чл. 59, ал. 3 ИК) до 14 дни след произвеждане на съответния вид избор. Следователно към датата на постъпване на искането в Съда – 14.11.2024 г., районните изборителни комисии са преустановили съществуването си, поради което соченият от вносителя субект не може да изпълни искането. Наред с това искането е за събиране на данни, а не за установяване на твърдени нарушения. Вносителят не сочи какво разбира под „заместваща бюлетина“, но ако има предвид даденото от Централната изборителна комисия указание с писмо, изх. №ЦИК-НС-10-2008 от 25.10.2024 г., за допускане на изборител да гласува повторно само с хартиена бюлетина за избора, за който при машинно гласуване машината е отпечатала дефектна бюлетина (празна, бяла или на която не е изписан вотът на изборителя), то би следвало да са налице данни за неспазване на това изискване или за неправилно или изобщо за несъставен констативен протокол (съгласно указанията на Централната изборителна комисия, дадени с писмо, изх. №ЦИК-НС-2004 от 25.10.2024 г.). Производството по чл. 149, ал. 1, т. 7 във вр. с чл. 66 от Конституцията не е за събиране на данни от изборния процес, а за проверка на законността на изборите. Поради липса на субекта, от който

се иска информацията, както и поради липса на конкретно посочени нарушения и избирателни секции, в които то е осъществено, Съдът следва да остави без уважение искането на вносителя.

Вносителят иска Съдът „да разпита като свидетели председателите и секретарите на секционните избирателни комисии, „в които е имало проблем с машинното гласуване относно това какъв е бил характерът на проблема и преустановено ли е гласуването с машината и кога; при неотпечатване на бюлетина за машинно гласуване по образец или пълно неотпечатване на такава, как е установявано това, сигнализирана ли е РИК и на гласоподавателя предлагана ли е заместваща хартиена бюлетина“. Съгласно чл. 29, ал. 1 ПОДКС в производството пред Конституционния съд са допустими само писмени доказателства с изключение на случаите по чл. 23 ЗКС, поради което това доказателствено средство е недопустимо.

Вносителят иска Съдът да назначи вещи лица, които като използват „представените от ЦИК секционни протоколи, да извършат проверка и повторно преброяване на резултатите във всички избирателни секции в страната и да дадат заключение какъв е действителният брой на валидни и невалидни бюлетини и разпределение по партии/коалиции и кандидатски листи, както и какъв е действителният брой на бюлетините с отбелязване „не подкрепям никого“. Исква Съдът да назначи експертиза, която „да извърши проверка в регистрите на Главна дирекция „Гражданска регистрация и административно обслужване“ и избирателните списъци и да установи дали в избирателните списъци са вписани починали лица и лица без избирателни права“.

Първата задача на исканата експертиза е фактически искане Съдът да извърши повторно преброяване на гласовете, подадени на изборите на 27.10.2024 г. Оспорването на изборите за народни представители пред Конституционният съд не е средство за цялостно повторно преброяване на гласовете, а за осъществяване на контрол за тяхната законност, т.е. за установяване на твърдени нарушения. Поради непосочване на конкретно

нарушение и избирателни секции, в които е осъществено, искането за възлагане на тази задача на експертизата следва да бъде оставено без уважение.

Втората задача на исканата експертиза, за да бъде изпълнена, е необходимо фактически, от една страна, да се направи проверка за верността на вписаните в регистъра на населението по смисъла на чл. 22, ал. 2 от Закона за гражданската регистрация (ЗГР) данни въз основа на представени актове за смърт или електронния им еквивалент – чл. 27 ЗГР. Данни за нарушение на задължението на общинската администрация да актуализира данните в електронните лични регистрационни картони на физическите лица по чл. 3, ал. 2, т. 1 – българските граждани, от които лични регистрационни картони съгласно чл. 22, ал. 2 ЗГР се състои регистърът на населението, вносителят не сочи. От друга страна, е необходимо да се отчете, че актът за смърт се съставя от длъжностното лице по гражданското състояние в общината или кметството, на чиято територия е станало събитието, въз основа на нормативно установени документи – писмено съобщение за смърт, издадено от компетентно медицинско лице по ред и образец, нормативно установени, или съдебно решение. За български гражданин, който е починал в чужбина, това става въз основа на представен препис или извлечение от акт за смърт, съставен от български дипломатически или консулски представител или от чуждестранен местен орган по гражданското състояние. Задължението за представяне на заверен препис на съставения от чуждестранен местен орган по гражданското състояние акт за смърт на български гражданин на българския дипломатически или консулски представител в съответната страна е в шестмесечен срок от съставянето на акта и е на български гражданин – чл. 70, ал. 1 и 2 ЗГР. Задължение и на българските дипломатически или консулски представител на Република България в чужбина е, когато узнае за починал български гражданин, за когото не му е представен в шестмесечен срок заверен препис на съответния акт, да се снабди веднага

служебно с необходимите документи и да ги изпрати по постоянния адрес на починалия български гражданин – чл. 71 ЗГР. Изложеното показва, че изпълнението на задачата, както е формулирана, е невъзможно не само в разумен срок, но и фактически от възложена от Съда експертиза, поради което Съдът следва да остави без уважение искането за нейното възлагане.

По отношение на искането за установяване чрез експертиза вписани ли са в избирателните списъци лица без избирателни права следва да се посочи, че с Решение №3907-НС от 24.10.2024 г. Централната избирателна комисия е възложила на Главна дирекция „Гражданска регистрация и административно обслужване“ в Министерството на регионалното развитие и благоустройството и на териториалните ѝ звена да извършат проверка за гласуване в нарушение на правилата на Изборния кодекс, в т.ч. и относно упражнено право на глас от лица, които нямат такова право, поради което искането и в тази част следва да бъде оставено без уважение.

Доколкото в искането се сочат нарушения на Изборния кодекс в конкретни избирателни секции (010100022; 010200002; 010200003; 010200007; 010200008; 010200014; 010200015; 011110003) Съдът счита, че следва да допусне експертиза със задача, като преброи гласовете от хартиените бюлетини и от бюлетините от машинно гласуване, да установи в посочените избирателни секции подадените действителни гласове по кандидатски листи (партии, коалиции, независим кандидат) съответстват ли на вписаното в протокола, а по отношение на бюлетините от машинно гласуване съответстват ли и на информацията от паметта на специализираното устройство за гласуване, както и протоколите по чл. 273 ИК от секционните избирателни комисии съставени ли са в съответствие с изискванията на чл. 274, ал. 3 ИК.

На основание чл. 20а, ал. 1 ПОДКС, с оглед на предмета на делото, като заинтересувани институции, които да представят становища, следва да бъдат конституирани: Народното събрание, президентът, Министерският

съвет, Върховният касационен съд, Върховният административен съд, главният прокурор и Централната изборителна комисия.

Конституционният съд, като отчита, че с определение от 26.11.2024 г. по к.д. №33/2024 г. допусна за разглеждане по същество искане на 67 народни представители от 50-ото Народно събрание за оспорване на законността на произведените на 27.10.2024 г. избори за народни представители в 51-ото Народно събрание, а с определения от същата дата по к.д. №34/2024 г. и к.д. №35/2024 г. допусна за разглеждане по същество искане на 58 народни представители от 50-ото Народно събрание и на 68 народни представители от 51-ото Народно събрание за оспорване на законността на същия избор, които дела присъедини към к.д. №33/2024 г., като установи, че една от секциите, предмет на искането по настоящото дело е предмет на искането и по к.д. №33/2024 г. и на присъединените към него к.д. №34/2024 г. и к.д. №35/2024 г., а твърдените нарушения са идентични с твърдените нарушения по тези дела, съответно и задачата, която Съдът възлага на експертите по настоящото дело е идентична с тази по посочените дела, и като взе предвид, че предметът на исканията е един и същ – изборите за народни представители, произведени на 27.10.2024 г., като оспорването не е ограничено до конкретен народен представител, счита, че е налице връзка между делата, изразяваща се в частично съвпадение на предмета, което налага настоящото конституционно дело да бъде присъединено за общо разглеждане към к.д. №33/2024 г., като общото производство ще се проведе под номера на к.д. №33/2024 г.

По изложените съображения и на основание чл. 149, ал. 1, т. 7 във връзка с чл. 66 от Конституцията и чл. 19, ал. 1 ЗКС Конституционният съд

О П Р Е Д Е Л И:

Допуска за разглеждане по същество искането на 50 народни представители от 51-ото Народно събрание за оспорване на законността на

произведените на 27.10.2024 г. избори за народни представители в 51-то Народно събрание.

Назначава експертиза със задача, като извърши преброяване на гласовете, подадени с хартиена бюлетина и с бюлетина от машинно гласуване във всяка от посочените избирателни секции, да установи:

– броят на подадените действителни гласове по кандидатски листи (партии, коалиции, независим кандидат) съответства ли на вписания в протокола на съответната секционна избирателна комисия;

– броят на подадените действителни гласове с бюлетини от машинно гласуване по кандидатски листи (партии, коалиции, независим кандидат) съответства ли на информацията от паметта на специализираното устройство за гласуване;

– протоколите на секционните избирателни комисии по чл. 273 от Изборния кодекс съставени ли са в съответствие с на изискванията на чл. 274, ал. 3 от Изборния кодекс;

01 Благоевградски избирателен район

010100022; 010200002; 010200003; 010200007; 010200008; 010200014; 010200015; 011110003; (8 секции).

Оставя без уважение искането на вносителя за допускане до разпит на свидетели.

Оставя без уважение искането на вносителя да се изиска от всяка районна избирателна комисия „да представи данни за броя случаи на установени проблеми с машинното гласуване и характера на проблема“, както и „данни за броя граждани, които са гласували със заместващи бюлетини“.

Оставя без уважение искането на вносителя за назначаване на експертиза, която да извърши проверка и повторно преброяване на хартиените бюлетини и на бюлетините от машинно гласуване от всички избирателни секции в изборите за народни представители в 51-то Народно

събрание, произведени на 27.10.2024 г., както и да установи вписани ли са починали лица или лица без изборни права в избирателните списъци.

Конституира като заинтересувани институции: Народното събрание, президента, Министерския съвет, Върховния касационен съд, Върховния административен съд, главния прокурор и Централната избирателна комисия.

Присъединява конституционно дело №36/2024 г. към конституционно дело №33/20204 г.

На заинтересуваните институции да се изпрати препис от искането и определението, като им предоставя четиринадесет дневен срок от датата на уведомяването за представяне на становище.

Препис от определението да се изпрати на вносителя, който в четиринадесетдневен срок може да представи допълнителни съображения.

Председател:

Павлина Панова